

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน มีคำกล่าวที่มักได้ยินอยู่เสมอว่า จริยธรรมหรือศีลธรรมในเมืองไทย ทุกวันนี้เสื่อมลง ที่จริงแล้วปัญหาจริยธรรมเป็นปัญหาสากลของสังคมพัฒนาทุกแห่ง การเปลี่ยนแปลงทางด้านค่านิยมของมนุษย์ ซึ่งถูกกำหนดโดยสภาพแวดล้อมใหม่และเทคโนโลยี ได้มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เพราะค่านิยมเป็นพลังที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้พฤติกรรม ส่วนใหญ่ของมนุษย์ ในฐานะเป็นตัวตัดสิน ตัวกำหนด หรือผลักดันให้พฤติกรรมโน้มเอียงไป ทางใดทางหนึ่ง ผลที่เกิดขึ้นก็คือพฤติกรรมบางประการของมนุษย์ในสังคมมิได้เป็นไปตาม แนวทางจริยธรรมที่พึงประสงค์ในสังคมนั้น สำหรับสังคมไทย ค่านิยมได้เปลี่ยนไปตาม กระแสของการพัฒนาแบบทุนนิยม และแบบสังคมตะวันตก โดยมีโรงเรียนและสื่อมวลชน เป็นสถาบันสำคัญที่มีบทบาทในการส่งทอดค่านิยมนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2523 : หน้าคำนำ) ดังจะเห็นได้ว่าสภาพสังคมไทยได้เปลี่ยนไปจากเดิมมาก คือจากสังคมไทยในอดีตซึ่งเป็นสังคมเกษตรกรรม คนมีชีวิตอยู่กับหมู่บ้านและครอบครัว แวดล้อมด้วยศาสนาและคุณธรรม สมาชิกในสังคมอยู่อย่างสงบสุขร่มเย็น มีความรักกันฉันท์ พี่น้อง และมีค่านิยมหลักในเรื่อง ความร่วมมือกัน ความจริงใจ การประนีประนอม ความ ซื่อสัตย์สุจริต และการเสียสละ รวมทั้งการเคารพผู้ใหญ่ (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ 2526 : 101) สภาพดังกล่าวนี้ได้เปลี่ยนไปสู่สภาพสังคมที่เต็มไปด้วยความสับสน คับขัน ทั้งนี้ เนื่องจากเกิดปัญหาการเพิ่มของประชากรและภาวะเศรษฐกิจที่สูงขึ้น ประกอบกับการนำ เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้คนสนใจและนิยมสร้างความเจริญ ทางด้านวัตถุมากขึ้น และมีการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาสู่สังคมไทย มีผลทำให้ คนไทยส่วนมากชอบความหรูหราฟุ่มเฟือย ซาดระเบียวินัย พุฒมากกว่าทำ มีความเห็นแก่ ตัวมากขึ้น การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมลดน้อยลงจนน่าวิตก แสดงให้เห็นว่าประชาชน ยังขาดค่านิยมที่พึงประสงค์หลายประการ ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม

ค่านิยมเชิงจริยธรรม และคุณธรรมลดถอยลง สรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้เป็น การเปลี่ยนแปลงจากสังคมจิตนิยมไปสู่สังคมวัตถุนิยม ซึ่งการที่สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมอย่างมากรุนั้น เป็นผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของคนไทยหลายประการ เช่น

การหันมานิยมวัตถุมากขึ้น เพราะการยอมรับเอาเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาท ในชีวิตประจำวัน ทำให้มีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ แต่ทางจิตใจไม่ สามารถพัฒนาให้ตามทันกันได้ จึงทำให้เกิดปัญหา ความเสื่อมโทรมทางด้านศีลธรรม จรรยา เช่น ปัญหาอาชญากรรม การฉ้อโกง ฯลฯ

การรับเอาวัฒนธรรมต่างประเทศเข้ามาสู่สังคมไทย ทำให้คนไทยจำนวนมาก หันไปเอาแบบอย่าง และทั้งวัฒนธรรมไทยไปเสียสิ้น คนไทยที่หันไปนิยมวัฒนธรรมต่าง ประเทศต่างพากันคิดว่า การประพฤติปฏิบัติตามแบบอย่างวัฒนธรรมต่างประเทศเหล่านั้น เป็นของทันสมัย โกะเก้ เด่นในสังคม เข้าสังคมได้ดี นิยมใช้ของต่างประเทศ นิยมความ หยุหร่าฟุ่มเฟือย และมีความคิดเห็นไปในทำนองที่ว่า การประพฤติปฏิบัติตามแบบไทย ๆ นั้น เป็นสิ่งที่คร่ำครึ ล้าสมัย โบราณไป ดังนั้นสังคมไทยในระยะหลังนี้จึงมีลักษณะไปใน ทางเสื่อมทรามมากกว่าสร้างสรรค์ (สำรวจ เฟิงหนุ และคณะ , ในสำนักงานคณะกรรมการกรรณการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ , จัดพิมพ์ 2526 : 9)

การมุ่งประโยชน์ตนเองมากขึ้น เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจสูงขึ้น และการเพิ่ม ของประชากรทำให้คนในสังคมต้องแข่งขัน คดิรนและพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อความอยู่รอด เป็นผลให้คนในสังคมปัจจุบันคำนึงถึงความซื่อสัตย์จริงใจน้อยลง พยายามหาสิ่งทีตนต้องการ ให้ได้มากที่สุด แม้จะด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้องก็ตาม นอกจากนั้นยังพยายามเรียกร้องเพื่อให้ ได้มาซึ่งประโยชน์ตน โดยลืมนึกถึงการเสียสละ

การเอาตัวรอดหรือตัวใครตัวมัน เป็นผลของการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตร กรรมซึ่งเคยช่วยเหลือกัน มาเป็นสังคมอุตสาหกรรม ซึ่งอยู่ในลักษณะที่ต่างคนต่างทำ จึงจะได้รายได้จากโรงงานหรือบริษัท ทำให้เกิดลักษณะต่างคนต่างอยู่ ไม่ต้องพึ่งพาอาศัย คนข้างเคียง ซาคการรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสังคม และชาติ

ระเบียบวินัย เช่น ทำผิดกฎจราจร ไม่รักษาสาธารณสมบัติ เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงค่านิยมดังกล่าวนี้ ส่วนหนึ่งจะเริ่มในกลุ่มของเยาวชนหรือวัยรุ่น และการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของ เยาวชนนี้ ก็นับเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาภายในสังคม ดังที่เรามักพบเห็นเป็นประจำจากหน้าหนังสือพิมพ์ ที่เสนอข่าวเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม กรณีข่มขืนแล้วฆ่า จี้ปล้นเพื่อชิงทรัพย์ หรือการหลอกลวง ปัญหาการก่อความไม่สงบ การเค้นขบวนประท้วงกฏหรือระเบียบต่าง ๆ และปัญหาการฝ่าฝืนกฎจราจร เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ล้วนแต่สร้างความไม่สงบให้กับสังคม และเยาวชนก็มักจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือเป็นผู้สร้างปัญหาเหล่านี้เสียเอง แสดงให้เห็นถึงการขาดค่านิยมเชิงจริยธรรมที่เยาวชนไทยควรมีติดถือ ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวเกิดจากสาเหตุที่สำคัญหลายประการคือ

1. พ่อแม่ขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาสังคมและบุคลิกภาพของเด็ก อันเป็นการสร้างพื้นฐานที่ไม่นับค่างแก่เด็ก และอันอาจเป็นเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนเมื่อโตขึ้นเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณภาพก่อให้เกิดปัญหาทั้งต่อตัวเองและสังคมได้
2. สถานการณ์ที่ยุ่งใจและย่ำแย่ สภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น สถานเริงรมย์ แหล่งอบายมุข ภาพยนต์ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ รวมทั้งผู้ใหญ่ในสังคม เช่น ผู้นำทางศาสนา ผู้นำทางการศึกษา ผู้นำทางการเมืองและการปกครอง ที่ทำตัวอย่างไม่ดีแก่เด็กและเยาวชน อันเป็นการเร่งให้เด็กและเยาวชนที่ขาดความสัมพันธพื้นฐานอันดีในครอบครัว และโรงเรียน มีโอกาสพลังพลาดและกระทำผิดมากขึ้น
3. ขาดการรณรงค์ และกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนเห็นความสำคัญของคุณธรรม และจริยธรรมทั้งระดับต่อตนเอง และระดับที่จะมีผลต่อผู้อื่น
4. ค่านิยมเชิงจริยธรรมที่ควรเสริมสร้างนั้น มีอยู่แล้วในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ แต่อาจมีการปฏิบัติอย่างไม่จริงจัง มีวิธีสอนและการวัดผลที่ไม่เหมาะสม
5. ค่านิยมของผู้ใหญ่ในสังคมไทยเวลานี้ เป็นค่านิยมที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ความเกรงใจ ความสุภาพ และการปรับตัวเข้ากับโอกาส จึงหะ

และสิ่งแวดลอม มากกว่าความสามารถทางกรงาน อาจกล่าวไ้ว่าเป็นค่านิยมที่มุ่งเน้น ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม อันอาจทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความขัดแย้งในใจ ระหว่างการ ปรับตัว และจริยธรรมในการทำงาน

6. อาจมีการขัดแย้งกันไ้ระหว่างลักษณะนิยมหรือค่านิยมต่าง ๆ ภายในสังคม เอง เช่น ความขัดแย้งระหว่างการศึกษาหาสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบของการกระทำ ความมกัคัญกับการมีสัจจะ ฯลฯ ซึ่งเด็กและเยาวชนไ้ไ้รับคำตอบหรือแนวทางที่ถูกตอง เป็นเหตุไ้ไ้ไม่สามารถปฏิบัติตนไ้ (คณะทำงานวางแผนพัฒนากำลั้คนค่านกาย และ บุคลิกภาพพื้นฐาน 2523 : 27)

ดังนั้น จึงนำ เป็นห่วงความประพตติของเยาวชนในปัจจุบันนี้มาก เพราะเยาวชน จะเป็นผู้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างในสังคมไปจากผู้ใหญ่ จึง เป็นเรื่องของทุกฝ่ายที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ต่อเด็กและเยาวชน ควรจะไ้ร่วมมือกันในการปลูกฝังค่านิยมเชิงจริยธรรมแก่เด็กและ เยาวชนไทย ในปัจจุบันนี้มีหน่วยงานและสถาบันหลายฝ่ายกำลังดำเนินการ เพื่อปลูกฝังและ พัฒนาค่านิยมเชิงจริยธรรมไ้แก่เด็กและเยาวชนของไทย เช่น หน่วยงานหรือสถาบันทั้ง ของรัฐบาลและเอกชนที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนและบ้านเป็นต้น หน่วยงานและสถาบัน เหล่านี้ มีบทบาทในการปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมเชิงจริยธรรมไ้แก่เด็กและเยาวชนไทย แตกต่างกันออกไป

หน่วยงานหรือสถาบันของรัฐบาลและเอกชน มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่โดยตรง คือ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ไ้พยายามค้นคว้าวิจัย เพื่อหาแนวทางในการ ปลูกฝังค่านิยมและหาแนวทางแก้ปัญหาที่ไ้เกิดขึ้นกับเยาวชนและสังคมไทย พร้อมทั้งเผยแพร่ ความรู้ข่าวสารต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ มีบทบาทในการส่งเสริมและประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไ้ มีความเจริญ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เห็นคุณค่า และยึดถือวัฒนธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์ หน่วยงานที่สำคัญอีกหน่วยงานหนึ่งคือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไ้กำหนดนโยบายพัฒนากำลั้คน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ในด้านสังคมและจริยธรรมไ้ดังนี้ (คณะทำงานวางแผนพัฒนากำลั้คนค่านกายและบุคลิกภาพ พื้นฐาน 2523 : 28)

1. เน้นความสำคัญของการอบรมดูแลบุตรหรือผู้ที่อยู่ในอุปการะ โดยเฉพาะด้านความสัมพันธ์ที่มีความรักความเข้าใจเป็นพื้นฐาน

2. ให้ความสัมพันธ์มากขึ้นระหว่างบ้านกับโรงเรียน หรือสถาบันที่เด็กและเยาวชนเกี่ยวข้องกับตัว เพื่อประสานความเข้าใจ ความต้องการของเด็กและเยาวชน และวิธีการอบรมดูแล

3. เน้นให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติตามค่านิยมเชิงจริยธรรม โดยเฉพาะด้านการมีสำนึก การมีวินัยในตนเอง และการประหยัด

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายหน่วยงาน เช่น กรมการศาสนา กรมประชาสัมพันธ์ ตลอดจนสมาคมและมูลนิธิเอกชน ซึ่งได้ร่วมมือกันปลูกฝังค่านิยมเชิงจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนไทยอย่างเต็มที่

โรงเรียนเป็นสถาบันที่สำคัญมากแห่งหนึ่ง เพราะเป็นสถานที่ให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งมีหน้าที่ในการปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กและเยาวชนด้วย ปกติโรงเรียนได้ทำหน้าที่นี้อยู่แล้ว โดยมีครูในโรงเรียนเป็นผู้อบรมสั่งสอน และปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ยึดถือค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสม แต่ในการปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กและเยาวชนนั้น จะปล่อยให้ทำหน้าที่ของโรงเรียนทั้งหมดนั้นย่อมไม่เกิดผล เพราะเด็กจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่บ้าน และอยู่ในชุมชน ในการปลูกฝังให้เด็กมีค่านิยมที่พึงประสงค์นั้น เด็กควรได้รับการฝึกหรือปลูกฝังในทุกโอกาส ไม่ว่าจะเป็นที่โรงเรียนหรือที่บ้าน ดังนั้นเพื่อให้การปลูกฝังค่านิยมแก่เด็กและเยาวชนได้ผลดี โรงเรียนและบ้านควรจะได้ร่วมมือกันอย่างเต็มที่

บ้านหรือครอบครัว เป็นสถาบันแรกที่เด็กได้เกี่ยวข้องกับ เริ่มเรียนรู้การดำรงชีวิตนับแต่เกิดมา และได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี ตลอดจนปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้ที่มีบทบาทในการนี้อย่างมากคือ บิดามารดา เพราะเป็นผู้ที่มีโอกาสได้ใกล้ชิดเด็กมากกว่าคนอื่น ๆ โดยเฉพาะในด้านการปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กนั้น บิดามารดาสามารถที่จะจัดสถานการณ์ และสภาพการณ์ที่เหมาะสมให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีค่านิยมอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับวัฒนธรรมและสังคมไทย เด็กมักจะเรียนรู้และสืบหอดค่านิยมจากบิดามารดา คุุแบบอย่างพฤติกรรมและซึมซาบแนวคิดต่าง ๆ จากบิดามารดา ฉะนั้นบิดามารดาจึงควร

เข้าใจบทบาทของตน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กอยู่เสมอ แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้ว บ้านหรือครอบครัวยังมีปัญหาในการที่จะปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่เด็ก คือ

1. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากในปัจจุบัน สภาพเศรษฐกิจของไทยเปลี่ยนแปลงไปมาก ทุกคนต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด บิดามารดาต้องออกจากบ้านไปทำงาน เพื่อพุงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จึงทำให้ไม่สามารถอบรมเลี้ยงดูเด็กได้อย่างใกล้ชิดเท่าที่ควร อันเป็นผลกระทบต่อการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่เด็ก
2. ปัญหาบิดามารดาหรือผู้ปกครองขาดความเข้าใจในบทบาทของตน ในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่เด็ก บิดามารดาส่วนมากมักจะลืมนึกถึงเรื่องนี้ เพราะเมื่อเด็กเข้าโรงเรียนแล้ว มักจะไว้วางใจให้ครูเป็นผู้สั่งสอน หรือหากจะคิดถึงบ้างก็ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สุนทร อมรวิวัฒน์ และทิศนา แคมมณี (ใน กล้า ทองขาว, บรรณาธิการ 2526 : 179) กล่าวว่า ผู้ปกครองมักใช้มาตรฐานของตนเองในวัยเยาว์ของยุคสมัยหนึ่ง มาเป็นเกณฑ์ตัดสินความประพฤติของเด็กในสภาพแวดล้อมของสังคมปัจจุบัน
3. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ปัญหานี้เกิดขึ้นทั่วไปเนื่องจากโรงเรียนยังขาดการติดต่อ ประชาสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจกับทางบ้าน หรือผู้ปกครองในเรื่องเกี่ยวกับการให้การศึกษาและปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นในการอบรมสั่งสอนเพื่อปลูกฝังค่านิยม ครูแทบจะไม่คำนึงถึงพื้นฐานของเด็ก หรือไม่ได้สอบถามผู้ปกครองมาก่อนเลยว่า เด็กเคยได้รับการอบรมสั่งสอนหรือปลูกฝังค่านิยมในค่านิยมใดมาบ้าง มากหรือน้อยเพียงไร และยังขาดการปลูกฝังค่านิยมในค่านิยมใดอีกบ้าง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การปลูกฝังค่านิยมได้ผลไม่เป็นที่น่าพอใจ เพราะต่างฝ่ายต่างทำ ดังนั้นในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่เด็ก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมมือกันในระหว่างผู้ปกครองกับครู หรือโรงเรียน เพื่อให้บังเกิดผลดียิ่งขึ้น

ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน ดังนั้นจึงต้องการศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็ก เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นส่วนประกอบในการแก้ปัญหาดังกล่าว ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2522 : 33) ได้กล่าวว่า การปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กนั้นควรจะมีตั้งแต่เด็กยังเล็ก ๆ อยู่ และจะได้ผลดีที่สุดในช่วงอายุ 2 - 10 ปี ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกทำการ

วิจัยกับผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อจะได้ข้อมูล อันจะช่วยวางพื้นฐาน ให้แก่เด็กตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยใช้ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน เป็นแหล่งประชากร เนื่องจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน มีโครงการวิจัยเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาอยู่แล้ว ผู้วิจัยเชื่อว่า การวิจัยนี้จะให้ประโยชน์แก่โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นอย่างมาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ของตนเองในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน
2. เปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองที่มีอาชีพและระดับการศึกษาต่างกันในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างกัน
2. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูนเท่านั้น
2. ในการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ของตนเองในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นั้น ผู้วิจัยจะเลือกศึกษาเฉพาะตัวแปรด้านการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครองเท่านั้น

3. ในกรณีที่แบบสัมภาษณ์บางข้อ ถามผู้ปกครองว่า หากเด็กกระทำเช่นนั้นแล้ว ผู้ปกครองได้ปฏิบัติเช่นนี้มากน้อยเพียงไร แต่ปรากฏว่า มีเด็กบางคนไม่เคยกระทำเช่นนั้นเลย จึงทำให้ผู้ปกครองไม่ได้ปฏิบัติตามข้อคำถาม ผู้วิจัยได้จัดคำตอบลักษณะนี้ให้อยู่ในช่อง "ไม่เคยปรากฏ" และนำมาคำนวณหาค่าร้อยละ โดยจะไม่ศึกษาถึงสาเหตุของการกระทำนั้น

4. ค่านิยมอันพึงประสงค์ที่จะศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ เป็นค่านิยมเชิงจริยธรรม ที่ระบุไว้ในนโยบายการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนด้านสังคม วัฒนธรรมและจริยธรรม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 อันได้แก่ การมีศีลจะ การมีวินัยในตนเอง และการประหยัด

5. บทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังค่านิยม ที่จะศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบทบาทตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ สุมัน อมรวิวัฒน์ ซึ่งคลุมบทบาท 5 ด้าน ดังต่อไปนี้เท่านั้น

- บทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ และฝึกการปรับตัว
- บทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้ และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรม และวัฒนธรรมแก่เด็ก
- บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ
- บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเลื่อม และเป็นผู้ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี
- บทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเลื่อม แล้วให้กลับตัวได้และประพฤติดี

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยถือว่าการให้สัมภาษณ์ของผู้ปกครอง เป็นไปตามสภาพความเป็นจริง
2. แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ถือว่ามีความเชื่อถือได้ เพราะผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้นำไปทดลองใช้แล้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2526 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน สุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

1.1 จัดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน ตามรายงานผลการวิจัย โครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาจังหวัดลำพูน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 29) ซึ่งสามารถแบ่งโรงเรียนในจังหวัดลำพูนได้ 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 1. โรงเรียนในอำเภอเมือง
 2. โรงเรียนในอำเภอป่าซาง

กลุ่มที่ 2 1. โรงเรียนในอำเภอแม่ทา
 2. โรงเรียนในอำเภอบ้านโฮ่ง
 3. โรงเรียนในอำเภอลี้

กลุ่มที่ 3 1. โรงเรียนในกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง

1.2 จากกลุ่มโรงเรียนในข้อ 1.1 สุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษาในแต่ละกลุ่มมาเพียง 1 อำเภอ และแบ่งโรงเรียนประถมศึกษาในแต่ละอำเภอ ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งแบ่งไว้ทั้งหมด 5 ขนาดคือ ขนาดเล็กสุด ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่สุด แล้วสุ่มโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ขนาดละประมาณ 10 % ได้โรงเรียนทั้งหมด 16 โรงเรียน และได้ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมดจำนวน 530 คน

1.3 สัมภาษณ์และระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียนในข้อ 1.2 สุ่มตัวอย่างประชากรจากผู้ปกครองของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1 โดยแยกตามอาชีพ 4 อาชีพ คือ อาชีพรับราชการ อาชีพรับจ้าง อาชีพค้าขาย และอาชีพเกษตรกรรม ให้ได้อาชีพละ 50 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งหมดจำนวน 200 คน จากจำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมดนี้ นำมาแยกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับต่ำ ระดับกลาง และระดับสูง แล้วสุ่มตัวอย่างประชากรให้ได้ระดับละ 50 คนเท่า ๆ กัน รวม 150 คน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการนำไปเปรียบเทียบกัน โดยใช้วิธีทดสอบของ ตุ๊กกี (Tukey)

2. เครื่องมือในการวิจัย

การสร้างแบบสัมภาษณ์

2.1 ศึกษาเรื่องค่านิยม และบทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่เด็กและเยาวชน จากหนังสือ วารสาร เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดลำพูน

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ ให้แก่เด็กและเยาวชนเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยยึดค่านิยมเชิงจริยธรรม 3 ประการ ได้แก่ การมีวินัยในตนเอง การมีสติจะ และการประหยัด และกำหนดบทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ออกเป็น 5 บทบาท ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ สุนทร อมรวิวัฒน์

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหา และสำนวนภาษา แล้วปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดลำพูนที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 30 คน แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้ปกครองด้วยตนเอง

3.2 ในกรณีที่ตัวอย่างประชากร คือผู้ปกครองที่สำเร็จการศึกษาระดับ
อุดมศึกษา หรือมัธยมศึกษา และผู้วิจัยไม่สามารถติดตามไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองได้ ด้วย
เหตุผลควิลัย ผู้วิจัยจึงใช้วิธีฝากแบบสัมภาษณ์ผ่านนักเรียนไปให้ผู้ปกครองตอบด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาสถิติเบื้องต้น คือ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่าง
บทบาทของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่าง
บทบาทของผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
(One - way Analysis of Variance) หากพบว่ามี ความแตกต่างกันจะทดสอบ
ความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ ทูกี (Tukey)

คำจำกัดความ

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือญาติผู้ใหญ่ซึ่งจะเป็นหญิงหรือชายก็ได้
ซึ่งมีความสัมพันธ์กับ เด็กในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบเลี้ยงดูเด็ก

ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูง หมายถึง ผู้ปกครองที่สำเร็จการศึกษาระดับ
อุดมศึกษาหรือเทียบเท่า

ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับปานกลาง หมายถึง ผู้ปกครองที่จบการศึกษา
ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า

ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำ หมายถึง ผู้ปกครองที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ หมายถึง ผู้ที่ทำงานราชการ ลูกจ้างรัฐบาล
และรัฐวิสาหกิจ

ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง หมายถึง ผู้ที่ทำงานเป็นลูกจ้างเอกชน หรือในบริษัท
และรับจ้างอื่น ๆ

ผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขาย หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขายเป็นของตัวเอง
ผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกร หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น
ทำนา ทำไร่ ทำสวน ประมง และเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ปีการศึกษา 2526 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน

ค่านิยมอันพึงประสงค์ หมายถึง ค่านิยมเชิงจริยธรรมซึ่งระบุไว้ในนโยบาย
การพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชน ด้านสังคม วัฒนธรรม และจริยธรรมในแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 อันได้แก่ การมีวินัยในตนเอง การมีสัจจะ และ
การประหยัด

บทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังค่านิยม หมายถึง บทบาทในการ "สั่งสอน
ฝึกฝน อบรม บ่มนิสัย" เด็กไทย ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์ ซึ่ง
คลุมบทบาท 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. บทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อม และสถานการณ์เพื่อให้เด็กได้
เรียนรู้จากประสบการณ์ และฝึกการปรับตัว
2. บทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้ และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรม
และวัฒนธรรมแก่เด็ก
3. บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ
4. บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสื่อม และเป็นผู้ส่งเสริมให้เด็กพัฒนา
พฤติกรรมไปในทางที่ดี
5. บทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ไขปรับปรุง พฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปใน
ทางเสื่อม แล้วให้กลับตัวได้และประพฤติดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครอง และค่านิยมที่ผู้ปกครองได้
ปลูกฝังให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนในระดับชั้นนี้ ในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรม
การเรียนการสอนให้เอื้อต่อการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์
3. เป็นแนวทางแก่ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปลูกฝังค่านิยม
ให้แก่เด็ก ได้ทราบว่า ตนควรมีบทบาทอย่างไร และควรเสริมค่านิยมใดให้แก่เด็กของตน

ความจำกัดของการวิจัย

1. อิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เป็นต้นว่า สถานที่ทำการสัมภาษณ์ บุคคลอื่นที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ขณะที่ทำการสัมภาษณ์ เช่น เพื่อนบ้าน อาจมีส่วนทำให้ผลของการสัมภาษณ์คลาดเคลื่อนไปบ้าง

2. ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์เป็นหลัก แต่อย่างไรก็ตาม มีผู้ปกครองที่มีการศึกษาในระดับอุดมศึกษา หรือมัธยมศึกษา จำนวนหนึ่ง ที่ผู้วิจัยไม่สามารถติดตามไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองได้ ด้วยเหตุสุดวิสัย ผู้วิจัยจึงใช้วิธีฝากแบบสัมภาษณ์ผ่านนักเรียนไปให้ผู้ปกครองตอบด้วยตนเอง จึงอาจจะทำให้ผลของการวิจัยคลาดเคลื่อนไปบ้าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย